

Sygn. akt IV CSK 248/09

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

SSA Barbara Trębska

w sprawie z powództwa "R." Spółki z o.o.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki
Wodnej
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 grudnia 2009 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 9 lipca 2008 r., sygn. akt [...],

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od powodowej Spółki na
rzecz Skarbu Państwa - Dyrektora Regionalnego Zarządu
Gospodarki Wodnej 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł kosztów
postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2007 r. Sąd Rejonowy w G. oddalił powództwo R. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej. Sąd ustalił, że dnia 31 marca 1995 r. powódka zawarła z poprzednikiem prawnym pozwanego Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa umowę dzierżawy nieruchomości rolnej, której przedmiotem były: nieruchomość gruntowa stanowiąca działkę nr 256 w C., nieruchomości wodne i utworzone na nich obwody rybackie położone na terenach gmin C., S. i K. W dniu 8 stycznia 2003 r. zawarto aneks nr 3 do umowy, w którym ustalono m.in., że przedmiotem dzierżawy jest „prawo rybackiego użytkowania jezior” wraz z utworzonymi na nich obwodami rybackimi oraz jeziora nie wchodzące w skład tych odwodów. W kolejnym aneksie do umowy zawartym dnia 29 grudnia 2005 r. dotychczasowy stosunek obligacyjny dzierżawy prawa użytkowania gruntów i nieruchomości rolnych podzielono na dwa: umowę dzierżawy nieruchomości rolnej oraz umowę dzierżawy prawa rybackiego użytkowania jezior. Powódka domagała się ustalenia, iż przez zamianę postanowień umowy aneksem nr 3 z dnia 8 stycznia 2003 r. umowa z dnia 31 marca 1995 r. stanowi od tej daty umowę o użytkowanie obwodów rybackich, o której mowa w art. 13 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne. Zdaniem Sądu Rejonowego roszczenie to nie zasługiwało na uwzględnienie, ponieważ wskazana przez powódkę ustawa znajduje zastosowanie tylko do stosunków obligacyjnych powstałych po dacie jej wejścia w życie tj. po dniu 31 grudnia 2001 r. Umowy dzierżawy zawarte przed wejściem w życie przepisów ustawy trwają nadal, a ich treść nie podlega zmianie automatycznie z mocy samego prawa, jak również brak jest obowiązku dostawiania dotychczasowych umów do wymogów nowego prawa. Prawo użytkowania obwodu rybackiego w rozumieniu art. 13 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne może zostać wykreowane tylko w sposób określony przepisami tej ustawy, przez zawarcie umowy z kontrahentem wyłonionym na podstawie konkursu ofert, w ramach którego uczestnicy legitymują się pozytywnie zaopiniowanym operatem rybackim.

Apelację powódki od powyższego wyroku oddalił Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 9 lipca 2008 r. Sąd podzielił ustalenia faktyczne i prawne Sądu pierwszej instancji. Stwierdził, że art. 217 ust. 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne jednoznacznie rozstrzyga, iż zawarte wcześniej umowy dzierżawy nieruchomości rolnych dzierżawy prawa rybackiego użytkowania jezior nie podlegają w dacie jej wejście w życie automatycznemu przekształceniu w umowy o oddanie w użytkowanie obwodu rybackiego. Strony umowy mają możliwość dostosowania wiążącego je stosunku prawnego do warunków wskazanych w art. 13 tej ustawy poprzez rozwiązanie stosunku dotychczasowego i nawiązanie, zgodnie z przewidzianą w tej ustawie procedurą, stosunku nowego.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniosła powódka. W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej zarzuciła naruszenie prawa materialnego: art. 56 k.c., art. 58 k.c. oraz art. 65 k.c. z związku z art. 13 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne przez przyjęcie, że mocą aneksu z 8 stycznia 2003 r. do umowy z 31 marca 1995 r. nie doszło do przekształcenia tej umowy w umowę o oddanie w użytkowanie obwodów rybackich oraz art. 217 ust. 5 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne przez przyjęcie, że w okresie oznaczonym w tym przepisie Agencja Własności Rolnej nie miała obowiązku stosować się do przepisów tej ustawy i mogła ustalać wedle własnego uznania warunki w umowach o rybackie korzystanie z wód śródlądowych, jakie zawarła z osobami trzecimi. W ramach drugiej podstawy kasacyjnej powódka zarzuciła naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy: art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. W konkluzji wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w G., a także poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego i rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z żądaniem pozwu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w G. i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nieuzasadnione są zarzuty procesowe skargi kasacyjnej. Zarzut uchybienia art. 233 § 1 k.p.c. nie mógł być skutecznie podniesiony z uwagi na ustawowe ograniczenia zawarte w art. 398³ § 3 k.p.c., zgodnie z którym podstawą skargi

kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące faktów lub oceny dowodów. Zresztą, z uzasadnienia skargi wynika, że zarzut ten nie ma charakteru samoistnego, gdyż w istocie służy do wzmocnienia argumentacji skarżącego o naruszeniu przez Sąd prawa materialnego w postaci art. 13 ust. 2 Prawa wodnego z 2001 r., co tylko potwierdza tezę o jego niedopuszczalności.

Nietrafny jest też zarzut uchybienia art. 328 § 2 k.p.c. Wbrew zastrzeżeniom zgłoszonym na jego usprawiedliwienie, z uzasadnienia skarżonego wyroku jasno wynika stan faktyczny przyjęty za podstawę orzekania oraz materialnoprawna subsumcja tego stanu faktycznego, a zatem uzasadnienie to spełnia ustawowe wymogi przewidziane w art. 328 § 2 k.p.c., co czyni bezpodstawnym zarzut naruszenia tego przepisu.

Nietrafne są też zarzuty materialnoprawne. W tym zakresie można nawet mówić o pewnej niekonsekwencji w stanowisku prawnym prezentowanym przez skarżącego. Z jednej strony uważa on bowiem, że doszło do przekształcenia z mocy prawa na podstawie art. 217 ust. 5 Prawa wodnego z 2001 r. wiążącej go z pozwanym umowy dzierżawy w przewidziane w art. 13 ust. 2 użytkowanie obwodu rybackiego, z drugiej zaś, że tę konwersję można i należy wyprowadzić z prawidłowo interpretowanej treści aneksu nr 3 z dnia 8 stycznia 2003 r. do umowy dzierżawy z dnia 31 marca 1995 r.

Oba te poglądy są niezasadne. Jeśli chodzi o pierwszy z nich, to, wbrew przekonaniu skarżącego, przepis przejściowy art. 217 Prawa wodnego z 2001 r., nie przewiduje w ogóle zamiany *ex lege* dotychczasowych umów dzierżawy obwodów rybackich w umowy użytkowania o których mowa w art. 13 ust. 2 tej ustawy. Art. 271 ust. 4 i 5 reguluje tylko zmiany po stronie wydzierżawiającego, którym jest Skarb Państwa, wskazując jakie konkretne jego jednostki i organy będą wykonywać w poszczególnych okresach czasu prawa i obowiązki oddającego w użytkowanie, wydzierżawiającego lub wynajmującego. Jednoznacznym potwierdzeniem tego, że dotychczasowe umowy dzierżawy nie ulegają przekształceniu w umowy użytkowania jest ust. 6 tego przepisu, zgodnie z którym, po upływie terminu, o którym mowa w ust. 5 (tj. 10 lat), organy, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 2 i 4, wstępują z mocy prawa w miejsce Agencji Własności

Rolnej Skarbu Państwa w umowy dzierżawy i inne, dotyczące wykonywania rybactwa śródlądowego. Z przepisu tego wynika zatem w sposób wyraźny wniosek odmienny od tego, jaki wyprowadza skarżący, a mianowicie, że ustawodawca uznał za celowe pozostawienie dotychczasowych umów dzierżawy, w związku z czym o ich zamianie na podstawie tej normy w prawo użytkowania nie może być mowy.

Skoro nie doszło do przekształcenia *ex lege* umów dzierżawy obwodów rybackich w ich użytkowanie, to ewentualna konwersja umowna w tym zakresie musiałaby być uzgodniona przez strony dotychczasowej umowy dzierżawy w sposób stanowczy i jednoznaczny tzn. dotyczyć samego przedmiotu (zakresu) dzierżawy, jak i jej warunków, zwłaszcza zaś wysokości czynszu. Tych wymogów treść aneksu nr 3 z dnia 8 stycznia 2003 r. nie spełnia. Poza doprecyzowaniem w § 1 przedmiotu dzierżawy, w § 2 stwierdza wyraźnie, że „pozostałe warunki umowy pozostają bez zmian”. Oznacza to, że pozostawiono w szczególności dotychczasową wysokość czynszu dzierżawnego, która jest znacznie wyższa od opłat za prawo użytkowania obwodów rybackich, którą to instytucję wprowadził § 13 ust. 2 ustawy z 2001 r. Tymczasem to właśnie ta istotna różnica w wysokości obu opłat jest podstawą i przyczyną niniejszego sporu. W tej sytuacji należy zaaprobować stanowisko Sądu, iż z treści tego aneksu, zawierającego jedynie niejasne i w pewnym sensie sprzeczne wewnętrznie sformułowanie o „dzierżawie prawa rybackiego użytkowania jezior” nie da się wyprowadzić w drodze wykładni oświadczenia woli, iż doszło do konwersji umowy dzierżawy w prawo użytkowania, o którym mowa w art. 13 ust. 2 ustawy. Stąd też zarzuty skargi kasacyjnej naruszenia art. 56. art. 58 oraz art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 13 ust. 2 ustawy Prawo wodne z 2001 r. są nieuzasadnione. Warto jednak dodać, że utrzymywanie stanu nierówności (zwłaszcza w zakresie wysokości płaconych opłat) pomiędzy korzystającymi z obwodów rybackich na podstawie dotychczasowych umów dzierżaw, a użytkującymi je na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy wydaje się być rzeczywiście nieusprawiedliwione. Jednakże zmiana w tym zakresie może nastąpić w drodze interwencji ustawodawcy, a nie prawotwórczej wykładni dotychczasowych przepisów lub porozumienia aneksowego z dnia 8 stycznia 2003 r.

Z tych przyczyn skarga kasacyjna podlegała oddaleniu (art. 398¹⁴ k.p.c.).
O kosztach sądowych rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku
z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.